

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Mfv.VIII.10.120/2022/4.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró
Dr. Tánczos Rita bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna

A felperes: felperes1
cím1

A felperes képviselője: Dr. Zempléni Kinga Ügyvédi Iroda
cím2
ügyintéző: dr. Zempléni Kinga ügyvéd

Az alperes: alperes1
cím3

Az alperes képviselője: Szutrély Ügyvédi Iroda
cím4
ügyintéző: dr. Kemenes Csaba ügyvéd

A per tárgya: közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.077/2022/9. számú végzésével kijavított
1.Mf.31.077/2022/8. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Törvényszék 36. sorszám alatt kiegészített és 37. sorszám alatt kijavított
12.M.71.691/2020/28. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 9. sorszám alatt kijavított 1.Mf.31.077/2022/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 40 000 (negyvenezer) forint és 10 800 (tízezernyolcszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételi számla javára 174 200 (egyszázhetvennégyezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes kutató munkakörben 2017. május 1-től 2020. február 15-ig állt határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyban az alperes alkalmazásában. 2020. szeptember 14-től a felek – három hónap próbaidő kikötése mellett - határozatlan idejű munkaviszonyt létesítettek, amelynek alapján a felperes egyetemi tanársegéd munkakörben, heti 20 órás részmunkaidőben dolgozott.

[2] A felperes a perbeli időszakban az egyetem doktorandusz hallgatója is volt.

[3] A 2020. évi LXXV. törvény módosítása folytán 2020. szeptember 1-től az alperes állami egyetemből alapítványi fenntartású magánegyetemmé alakult át, a fenntartóváltás következtében modellváltás és jogállásváltozás történt. Az egyetem szenátusa az alapítvány kuratóriuma által elfogadott új Szervezeti és Működési Szabályzatot (a továbbiakban: SZMSZ) elutasította, mert álláspontja szerint az sértette az egyetemi autonómiát, ezért augusztus végén feloszlatta önmagát, egyben 2020. szeptember 30-ával a rektori feladatokat ellátó általános rektorhelyettest visszahívta, amelyet követően a kancellár is távozott hivatalából. A szakmát képviselő valamennyi intézetvezető lemondott, a korábbi intézményvezetők irányításával az egyetem hallgatósága az egyetem tulajdonát képező ingatlant 2020. szeptember 1-től blokád alá vette. A hallgatói közösség bejelentette, hogy nem fogadják el a modellváltást, azt illegitimnek tekintik, ezért elfoglalják az egyetem létesítményeit, tanköztársaságot hirdettek.

[4] 2020. szeptember 9-én az egyetem alkalmazottai sztrájkbizottságot alakítottak, 2020. szeptember 24-én figyelmeztető sztrájkot tartottak és 2020. október 1-től sztrájkoltak. A sztrájkban résztvevők sztrájkköveteléseikben azt kérték az alperestől, hogy garantálja az alkotás, az oktatás és az egyetem szabadságát, állítsa vissza a szenátus modellváltás előtti jogköreit, az egyetemi közösség határozhassa meg az egyetem belső működését önrendelkező demokratikus úton, a szenátuson keresztül és a vezetőket is az egyetemi közösség választhassa meg. A sztrájk jogszerűségét utóbb a bíróság jogerősen megállapította.

[5] A munkaszerződés aláírását követően a felperes lett az alperes testületi szervének, a ...1 Tanácsának delegáltja. A felperes a sztrájkban és annak szervezésében aktívan részt vett, erről az alperesnek tudomása volt. A felpereshez volt köthető a név1 nevű facebook csatorna, amelyen beszélgetéseket, előadásokat szerveztek, sajtótájékoztatót tartottak. A felperes a sztrájk alatt is végzett munkát.

[6] A felperes 2020. október 5-én interjút készített a gazdasági igazgatóval, aki másnap jelezte, hogy az interjú nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá. A felperes a kérést teljesítette, de a felvételt a gazdasági igazgató kérelme ellenére nem semmisítette meg.

[7] A rektor 2020. november 25-re egyenkénti megbeszélésre hívta a sztrájkolókat, így a felperest is. A felperes a megbeszélésre nem ment el, más oktatókkal együtt előzetesen bejelentette távolmaradását. A megbeszélésen az egyetem név szerint meg nem határozható vezetője kijelentette, hogy a meg nem jelent munkavállalók munkaviszonya megszüntetésre kerül.

[8] Az alperes 2020. november 25-én kelt, november 30-án postai úton közölt intézkedésével a felperes munkaviszonyát próbaidő alatt, azonnali hatállyal megszüntette.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[9] A felperes a keresetében 2020. november 26. és november 30. közötti időre elmaradt munkabére megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Elsődleges kereseti kérelmében a jogellenesség jogkövetkezményeinek a megállapítását azért kérte, mivel álláspontja szerint a próbaidő kikötése a jóhiszeműség és tisztesség elvébe ütközött. Másodlagos keresetét az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére alapította, állítása szerint munkaviszonyának megszüntetésére politikai vagy más véleménye miatt került sor. Erre figyelemmel a közalkalmazotti jogviszonya helyreállítása mellett 2020. december 1-től elmaradt munkabére, egyéb juttatásai és ezen összegek késedelmi kamata, továbbá 500 000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Harmadlagosan az alperes joggal való visszaélésére hivatkozott, amellyel kapcsolatban utalt a sztrájkra szóló 1989. évi VII. törvény (a továbbiakban: Sztrájkvt.) 6. § (1) bekezdésére és arra, hogy a sztrájk kezdeményezése, illetve a jogszerű sztrájkban való részvétel nem minősül a munkaviszonyból eredő kötelezettség megsértésének, ezért a munkavállalóval szemben hátrányos intézkedés nem tehető. Álláspontja szerint a sztrájkban való részvétele véleménynyilvánításnak minősült.

[10] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Visszautasította, hogy az alperes részéről elhangzott volna bármilyen hátrányos jogkövetkezményt kilátásba helyező nyilatkozat. Állította, hogy a felperes munkaviszonyának megszüntetésére munkajogi kötelezettségzegése, etikátlan magatartása miatt került sor, amelynek következtében a felperessel szembeni bizalma megrendült. Nem volt tudomása a munkavállalók politikai meggyőződéséről, a sztrájkban való részvétel miatt senkivel szemben nem alkalmazott hátrányos jogkövetkezményt.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[11] A Fővárosi Törvényszék a 12.M.71.691/2020/28. számú ítéletével az alperes jogellenes felmondására tekintettel a felperes munkaviszonyát helyreállította. Kötelezte az alperest 2020. december 1-től 2021. október 8-ig járó 1 064 571 forint munkabér, 84 029 forint cafeteria juttatás és ezen összegek után 2021. május 1-től a kifizetésig számított késedelmi kamata, 2020. november 26-tól november 31-ig terjedő időre 27 107 forint elmaradt munkabér és ezen összeg 2020. december 8-tól számított késedelmi kamata, 500 000 forint sérelemdíj, valamint 105 000 forint áfát is tartalmazó költség megfizetésére. Kötelezte az alperest 98 916 forint eljárási illeték megfizetésére.

[12] Álláspontja szerint a felperes próbaidő kikötésének jogellenességére alapított elsődleges kereseti kérelme megalapozatlan volt, ugyanakkor a törvényszék a másodlagos, az egyenlő bánásmód megsértését panaszoló érvelésével egyetértett.

[13] Megállapította, hogy a sztrájkkövetelések az alkotás, az oktatás és az egyetem szabadságának garantálására, a szenátus modellváltás előtti jogköreinek visszaállítására, az

egyetemi közösség demokratikus önrendelkezési joga biztosítására irányultak. Az alperes védekezésével szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sztrájkban való részvétel önmagában véleménynyilvánítást jelent, mivel abban olyan munkavállalók vesznek részt, akik a megfogalmazott követelésekkel egyetértenek. Kiemelte, hogy a felperes a sztrájkban való részvétel mellett, annak aktív szervezője is volt, amelyről az alperes is tudomással bírt. A sztrájkban való részvételtől és a sztrájkkövetelésekből levezethető volt a felperes véleménye az egyetem átalakításával kapcsolatban, amely markáns, identitását meghatározó lényegi tulajdonsága, személyiségének lényegi része, így az az Alaptörvény és a jogszabály által védett. A felperes védett tulajdonsága, politikai vagy más véleménye nem egy adott ügyben fennálló vélemény volt, hanem egy rendszerszintű és általában a tulajdonság lényegiségére felállított tesztnek megfelelő eszmerendszer megnyilvánulása. A felperes védett tulajdonsága tárgyilagosan indokolható és általánosításra, csoportalakításra alkalmas volt.

[14] A felperes a védett tulajdonságát és a hátrányt valószínűsítette, ezért az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 19. §-a alapján az alperesnek kellett bizonyítani, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta vagy nem volt okozati összefüggés a védett tulajdonság és a hátrány között. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy nem ismerte a sztrájkolókat, így a felperes véleményét sem az egyetem átalakításával kapcsolatban, mert arról a sztrájkolókat részére végzett bérszámfejtésből és az ...1 – amelynek intézete delegálása alapján a felperes is tagja volt – egyetem vezetése felé megfogalmazott állásfoglalásaiból és javaslataiból tudomása volt. A tanúvallomások alátámasztották, hogy az egyetem új vezetői nem a sztrájkot tartották a megfelelő fórumnak a vélemények előadására, amelyet megerősített az a tény is, hogy a sztrájkbizottság és a vezetők között tárgyalásokra nem került sor.

[15] Az alperes a felperes munkaviszonya megszüntetésével kapcsolatban megjelölt indokokat – így a gazdasági vezetővel történő interjú készítés miatti bizalomvesztést és az átszervezést – nem tudta bizonyítani, ugyanakkor a bizonyítási eljárás adatai alátámasztották a felperes védett tulajdonsága és a hátrány közötti okozati összefüggés fennállását. A felperest azért érte hátrány a többi közalkalmazotthoz képest, mert a sztrájkban való részvétele, az abból levezethető véleménye miatt munkaviszonya megszüntetésre került. Az alperes a kereset összecszerűségét nem vitatta, ezért az elsőfokú bíróság az alperest a kereset szerint marasztalta.

[16] A törvényszék megalapozottnak találta az 500 000 forint sérelemdíj iránti felperesi igényt is, amely körben utalt a jogintézmény kettős, reperatív és pönális jellegére, valamint arra, hogy a felperest politikai vagy más véleménye miatt érte hátrány. Figyelembe vette, hogy a felperes elhelyezkedése más területen jelentősen nehézkes, továbbá értékelte a jogsértés súlyát és annak a sztrájkban résztvevő munkavállalókra és környezetükre gyakorolt hatását is.

[17] A másodlagos kereseti kérelemnek történő helytadás okán a joggal való visszaélést panaszoló felperesi érvelést nem vizsgálta. Kitért ugyanakkor arra, hogy tanú tanúvallomása alapján megállapítható, hogy november 25-én valamelyik vezető tett olyan kijelentést, hogy aki nem megy el a megbeszélésre, annak a jogviszonya emiatt megszüntetésre kerül.

[18] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 9. sorszám alatt kijavított 1.Mf.31.077/2022/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest a keresetfelelélés folytán 1 002 928 forint elmaradt munkabér, 17 962 forint vendéglátás és 50 893 forint szabadidő juttatás, valamint ezen összegek után 2021. szeptember 7-től a kifizetésig számított késedelmi kamata megfizetésére. Kötelezte az alperest 43 550 forint és áfa másodfokú perköltség, valamint 139 360 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

[19] Az ítéletábra ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a fellebbezés az elsőfokú ítéletnek a 2020. november 26-tól 2020. november 30-ig terjedő időre megítélt elmaradt munkabér és késedelmi kamatai vonatkozásában nem tartalmazott jogszabálysértést, ezért e körben a fellebbezés teljes egészében alaptalan volt. Nem volt a másodfokú eljárás tárgya a felperes próbaidő jogellenes kikötésére vonatkozó elsődleges kereseti kérelmének elutasítása sem.

[20] A másodfokú bíróság az alperesi fellebbezés alapján elsősorban a megállapított tényállást és levont jogi következtetéseket vizsgálta. Megalapozatlannak ítélte az alperes azon érvelését, mely szerint nem tudott a felperes sztrájkban való részvételéről, mivel annak a felperes nemcsak aktív résztvevője, hanem szervezője is volt, a sztrájk támogatására létrejött név1 létrehozásában és működtetésében is mindenki számára egyértelműen részt vett. Értékelte, hogy a felperes Neptun hozzáférése a többi sztrájkoló munkavállalóval együtt megszüntetésre került. Kiemelt jelentőséget tulajdonított az elsőfokú eljárás során a 19. sorszámu jegyzőkönyvben rögzített alperesi törvényes képviselő nyilatkozatának, amely egyértelműen utalt a felperes sztrájkban történő részvételére.

[21] A bizonyítási eljárás adatai alátámasztották azt is, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló vagy más vezető hátrányos jogkövetkezményt helyezett kilátásba. E körben lényeges bizonyítékként értékelte tanú1 egyértelmű tanúvallomását, valamint a kancellár 2020. október 4-i levelét, amelyet a sztrájkbizottság válaszában burkolt fenyegetésként értékelt.

[22] Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes a sztrájkban való részvétel miatt szüntette meg a felperes munkaviszonyát. E körben értékelte az alperes ellenkérelmét, amelynek hivatkozása szerint a felperes munkajogi kötelezettségét szegte meg, amikor a 2020. november 25-ére összehívott munkaértekezleten nem jelent meg, holott az munkaköri feladatai közé tartozott. Lényegesnek ítélte, hogy a felperes ebben az időszakban sztrájkolt, vagyis a munkavégzési kötelezettségeit jogszerűen függesztette fel, amelyek elmulasztása miatt hátrányos jogkövetkezmény vele szemben nem volt alkalmazható. Az alperes hivatkozásával szemben rámutatott arra, hogy a gazdasági vezető – tanúvallomása szerint - nem jelezte a felettes részére az interjú megtörténtét, a felvétellel kapcsolatban a vezetői a későbbiek során sem kérdezték, ezért ez a körülmény nem lehetett a felmondás indoka.

[23] A másodfokú bíróság a fellebbezési érveléssel szemben kifejtette, hogy a próbaidő alatti munkaviszony megszüntetést az Mt. 79. § (1) bekezdés a) pontja alapján ugyan nem kell indokolni, de az Mt. 285. § (3) bekezdése szerint a munkáltató mérlegelési jogkörében hozott döntésével szemben érvényesíthető igény abban az esetben, ha a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó szabályokat megsértette. A felperes a perben az egyenlő bánásmód megsértésére hivatkozott, így a felmondásban foglalt felmondási indok nélkül is vizsgálni kellett, hogy mi volt a jogviszony megszüntetés tényleges indoka.

[24] Nem tulajdonított jelentőséget annak sem, hogy az eseményekkel összefüggésben kizárólag a felperes munkaviszonyának megszüntetésére került sor. A próbaidő jogintézménye ugyanis lehetőséget biztosít a felek számára, hogy annak időtartama alatt a kötelemből könnyen szabaduljanak, nem próbaidős munkavállalók esetében ugyanakkor ez a lehetősége nem állt fenn az alperesnek.

[25] A harmadlagos kereseti kérelem kapcsán a másodfokú bíróság utalt arra, hogy amennyiben a munkáltató a sztrájkban való részvétel miatt szünteti meg a munkavállaló munkaviszonyát, az nem joggal való visszaélésnek minősül, hanem egyértelműen jogszabályba ütköző intézkedést jelent. Mindez következik az Alaptörvény XVII. cikk (2) bekezdéséből, továbbá a név1. 1. § (2) bekezdéséből, továbbá 6. § (1) bekezdéséből és a munkáltató intézkedése ellentétes az Mt. 6. § (2) bekezdésében foglalt jóhiszemű

joggyakorlás és együttműködési kötelezettség követelményével. A sztrájkjog miatti munkaviszony megszüntetés egyértelműen sérti a munkavállaló sztrájkhoz való jogát (jogerős ítélet [52]).

[26] A másodfokú bíróság az egyenlő bánásmód megsértésének körében a védett tulajdonság, politikai, vagy más vélemény fennállását vizsgálta. Álláspontja szerint az alperes helytállóan állította, hogy a sztrájk a véleménynyilvánítás egy formája, azonban arra alaptalanul hivatkozott, hogy a felperes véleménye nem volt megállapítható. Megállapította, hogy az egyetemi oktatók sztrájkja atipikus sztrájk volt, mert ténylegesen megtartották az órákat és éppen azt kifogásolták, hogy az alperes a Neptun hozzáféréseket megakadályozta. Ezentúl a sztrájkköveteléseknek csak egy része volt munkajogi tárgyú, ezentúl jelentős részben az egyetemi autonómia biztosítását és az oktatás szabadságát irányozták elő. Az alperes a sztrájkolók munkajogi tárgyú követeléseit, így a béremelést és a munkarendet teljesíteni is kívánta, a további követelések teljesítésére azonban nem volt hatásköre. A sztrájkolók a sztrájkköveteléseket először a kormánynak nyújtották be, de az államtitkár tájékoztatása szerint azok a munkáltató hatáskörébe tartoztak.

[27] Mindezekre figyelemmel a felperes által támogatott sztrájkot, az abban történő részvételt is politikai véleménynyilvánításnak deklarálta. Kiemelte azt is, hogy a felperes egyetemi oktató és egyben doktorandusz hallgató is volt, aki az egyetemi autonómia biztosításáért és az oktatás szabadságáért lépett fel. Mindez olyannyira identitásképző vélemény volt, hogy az alperesi egyetemnél az alperes előadása szerint is valamennyi intézményvezető és jelentős számú oktató lemondott.

[28] A felperes tehát helyesen jelölte meg a csoportképző ismérvet is, aki nem vett részt a sztrájkban, az a véleményét nem nyilvánította ki, egyébiránt a perbeli esetben akár összehasonlítható csoport nélkül is meg lehetett volna állapítani az egyenlő bánásmód sérelmét. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes nem bizonyította sem a védett tulajdonság és a hátrány közötti okozati összefüggés hiányát, sem azt, hogy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta.

[29] A másodfokú bíróság egyetértett a sérelemdíjjal kapcsolatos elsőfokú marasztaló rendelkezéssel is, e körben utalt az Alaptörvény XV. cikkére, valamint az Alkotmánybíróság 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatra. Az egyenlő bánásmód megsértése és a jogszerű sztrájkban résztvevő munkavállaló elbocsájtása a sztrájkban felvállalt véleménye miatt súlyos jogsértésnek tekinthető, amely önmagában indokolta a sérelemdíj megállapítását.

A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

[30] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára történő utasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, valamint a felperes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségekben történő marasztalását kérte.

[31] Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet az Ebktv. 8. § j) pontjába, valamint a Pp. 279. §-ába ütközően jogszabálysértő.

[32] Az alperes álláspontja szerint a felperes sztrájkban való részvétele nem minősül az Ebktv. 8. § j) pontjában meghatározott véleménynek, mert a jogszabályi rendelkezés a véleményt tekinti védett tulajdonságnak és nem annak megnyilvánulási formáját. Az Ebktv. szerint a vélemény, mint a véleménynyilvánítás tartalma védendő, nem pedig maga a megnyilvánulási forma, amely variálható. Az ítéletábla megalapozatlanul állapította meg, hogy aki nem vett részt a sztrájkban, az a fontos társadalmi kérdésekben való hovatartozását

nem nyilvánította ki. A részvételből, vagy annak hiányából nem vonható le következtetés a sztrájkjal való egyetértésre. Mindebből az következik, hogy a felperes sztrájkban való részvétele nem integráns része a személyiségének, mert az tetszőlegesen megváltoztatható, Ennek azért van jelentősége, mert annak ellenére, hogy a felperes az eljárás során egyszer sem adta elő, hogy mi lett volna a markáns véleménye, amely az Ebktv. szerint védett tulajdonság lehetne, az eljárás bíróságok ennek tulajdonítottak jelentőséget és ezért állapították meg az alperes jogsértését.

[33] Az, hogy a felperes előadta a sztrájkköveteléseket, nem jelenti egyúttal azt is, hogy kifejtette volna saját véleményét. Ez a vélemény nem tükröződik a név1 csatolt műsorai alapján sem, és a felperes által hivatkozott állásfoglalásokból sem következik. A vélemény megjelölése nélkül nem lehet védett tulajdonságról beszélni, ezért az Ebktv. 8. § j) pontja nem sérült.

[34] Az alperes a 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatra, valamint a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatra utalva kifejtette, hogy a sztrájkban való részvétel önmagában nem egy tulajdonság, hanem egy tanúsított magatartás. Egy vita, konfliktusos magatartás, szembenállás alapulhat véleményen, de ettől még a sztrájkban való részvétel csak egy magatartás lesz és nem tulajdonság, nem a vélemény maga. Egy magatartás pedig nem minősülhet tulajdonságnak, a perbeli esetben védett tulajdonságnak.

[35] Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi bírósági gyakorlat kapcsán a Kúria joggyakorlat-elemző csoport véleménye megállapítja, hogy a munkavállaló személyiségén kívüli körülménynek minősül a munkavállaló egyéni magatartása, a munkáltatóval fennálló ellentéte, illetve a szervezethez tartozás nem minősül tulajdonságnak. Ebből az következik, hogy a felperes sztrájkban való pusztá részvétele nem jelenti, hogy a felperes ezen véleménykifejezése elérné a védett tulajdonságnak minősítés szintjét, mert a részvételből még nem rajzolódik ki a felperes saját, személyes, önálló véleménye.

[36] A sztrájkban való részvétel, mint forma és a felperes konkrét és saját véleménye, mint tartalom közötti kapcsolat közvetett, több lépcsős, a védett tulajdonságnak azonban egyértelműen kellene fennállnia, amelyről a perbeli esetben nincs szó. A másodfokú bíróság által feltétel nélkül elfogadott felperesi vélemény nem a felpereshez, hanem a sztrájkolók közösséghez kapcsolható.

[37] A felperes munkaviszonyának megszüntetésére nem a sztrájkban történő részvétele miatt került sor. A felperes próbaidejét töltötte az alperesnél, amely alatt a munkáltató indoklás nélkül bármikor dönthetett úgy, hogy közalkalmazotti jogviszonyát megszünteti.

[38] Az alperes érvelése szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelését követően azt is tévesen állapította meg, hogy az alperes hátrányokat helyezett kilátásba. A jogerős ítéletbe foglalt indokolással szemben volt jelentősége tanúl tanúvallomásának, ezért az ítélet tábla a rendelkezésre álló más tanúvallomások alapján sem juthatott volna ilyen következtetésre. Az alperes álláspontját tanúl tanúvallomásán kívül tanú2 tanúvallomása is alátámasztotta. Téves a másodfokú bíróság következtetése, mert a rendelkezésre álló bizonyítékokból nem állapítható meg, hogy a munkáltatói jogkört gyakorló a munkaviszonyt megszüntetésére vonatkozó kijelentést tett.

[39] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és az alperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte.

[40] A felperes álláspontja szerint nem helytálló az az alperesi érvelés, hogy önmagában a sztrájkhoz való csatlakozás nem a véleménymegnyilvánulás egyik formája, ugyanis a vélemény fogalma nem szűkül kizárólag a verbális közzétételre. Uralkodó álláspont szerint valamely cselekedettel is ki lehet fejezni egy bizonyos véleményt, nincs szükség ehhez sem

szóban elhangzó, sem leírt szövegre. A felperes cselekedete ezen kritériumoknak megfelelt. A Kúria következetes gyakorlata (Kfv.III.37.771/2017/4. és Kfv.III.37.615/2015/4.) szerint a vélemény, mint védett tulajdonság nem egyszeri személyes döntés vagy cselekedet eredménye, hanem abban az esetben kaphat kizárólag védelmet, amennyiben az a személyiség lényegi vonása. A felperes esetében a sztrájkhoz való csatlakozás, mint vélemény és véleménynyilvánítási forma személyisége integráns, lényegi vonását képezte, amely életének egy jelentős szakaszát végig kísérte. A BH2020.248. számú eseti döntés szerint a más vélemény, mint védett tulajdonság, akkor állapítható meg, ha annak megléte tárgyilagosan indokolható és általánosításra, csoportalakításra alkalmas, mivel a diszkrimináció elleni védelem alapját az képezi, hogy az érintett egy adott csoporthoz való tartozás miatt szenved hátrányt. Az alperes állításával szemben a 42/2012. (XII. 20.) AB határozat a véleményt védett tulajdonságként jelöli meg, mivel azt az önazonosság elválaszthatatlan részének tekinti.

[41] A felperes álláspontja szerint az alperes a perben nem bizonyította, hogy valójában mi volt a munkaviszony megszüntetés indoka, e körben egymással ellentétes nyilatkozatokat tett.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[42] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem megalapozott.

[43] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok, és erre alapított jogi érvelés keretei között vizsgálhatta a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát.

[44] A nem vitatott tényállás alapján az alperes a felperes munkaviszonyát a próbaidő fennállása alatt, indokolás nélkül szüntette meg. Az eljáró bíróságok a felperes másodlagos kereseti kérelme alapján azt vizsgálták, hogy a munkáltatói intézkedésre a felperes politikai véleménynyilvánításának minősülő magatartása – a sztrájkban való részvétele, az ott tanúsított aktív magatartása – miatt, vagyis az Ebktv. 8. § j) pontjába ütközően került-e sor, avagy – harmadlagos kereseti kérelme alapján - a munkaviszony megszüntetését a Sztrájkvtv. és az Mt. 6. § (2) bekezdésében foglalt alapelv megsértésének eredményeképp, joggal való visszaélés eredményezte.

[45] Az alperes a jogerős ítéletnek az [52] bekezdésében foglalt jogellenességet megállapító érvelését a felülvizsgálati kérelmében nem támadta, így az a megállapítás, miszerint a sztrájkjog gyakorlása miatti munkaviszony megszüntetés jogellenes, a felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képezte. Ugyanakkor a felperes munkaviszonyának helyreállítását az Mt. 83. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak a hátrányos megkülönböztetés megállapítása eredményezhette, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárás során elsődlegesen az alperes Ebktv. 8. § j) pontjával összefüggésben kifejtett álláspontját vizsgálta.

[46] A felperes a másodlagos keresetét munkáltatói diszkriminációra alapította és azt állította, hogy az alperes a sztrájkkövetelésekben megfogalmazott politikai véleménye miatt hátrányosan megkülönböztette, ezért munkaviszonya helyreállítását kérte.

[47] Az alperes az elsődleges felülvizsgálati érvelését az Ebktv. 8. § j) pontjára alapította és azt állította, hogy a felperes sztrájkban történő részvétele önmagában nem jelent véleménynyilvánítást, így nem minősül az Ebktv. 8. § j) pontja szerint védendő tulajdonságnak.

[48] A Kúriának a felülvizsgálati érvelés alapján abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a sztrájkban történő részvétel önmagában minősülhet-e az Ebktv. 8. § j) pontja szerinti

olyan véleménynek, amely a személyiséget meghatározó védendő tulajdonságnak minősül, amely körben a sztrájkban megfogalmazott követeléseknek és a hátránnyal érintett munkavállaló magatartásának is kiemelkedő jelentősége van.

[49] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában helytállóan állapította meg, hogy a munkavállalók által folytatott perbeli sztrájkban megfogalmazott követelések alapvetően nem az alperesnél fennállt munkaviszonyt és annak tartalmát érintették, hanem tágabb körű, az egyetemi autonómiáját, a modellváltás előtti állapot visszaállítását, az oktatás szabadságát megfogalmazó célokat tartalmaztak. Ennek alapján a követelések nem csupán a foglalkoztatás körülményeire vonatkoztak, hanem egy tágabb, a jogalkotással szemben álló politikai véleményt jelenítettek meg.

[50] Az alperes helytálló érvelése szerint ugyanakkor önmagában a sztrájkban való részvétel nem jelentette azt, hogy az abban megfogalmazott valamennyi követeléssel a résztvevő munkavállaló egyetért, ezért nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy az adott esetben a felperes közreműködése milyen mértékű volt, annak csupán résztvevője, avagy aktív szervezője volt. A perben rendelkezésre álló adatok szerint a felperes tanúsított tevékenysége a résztvevők általános magatartásán túlmutató aktivitást mutatott. A perbeli adatok egyértelműen igazolták, hogy a felperes a névli szervezésével, ennek keretében interjúk készítésével és egyéb szervező tevékenységgel irányító szerepet töltött be a sztrájkban, amely túlmutat önmagában annak deklarálásán, hogy a sztrájkolókhöz csatlakozott. A felperes többletmagatartása, aktivitása a munkáltató számára egyértelművé tette, hogy az abban foglalt minden egyes követeléssel egyetért, vagyis nemcsak a munkajogi tárgyú, hanem politikai jellegű követeléseivel is. A felperes aktív magatartása és a sztrájkköveteléshez kapcsolódó egyértelmű aktivitása megalapozta annak megállapíthatóságát, hogy a felperes olyan politikai véleménnyel rendelkezett, amely a személyiségét meghatározó, védendő tulajdonságnak minősül.

[51] A fentiekre figyelemmel a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy a felperes aktív, tevékeny részvétele a politikai követeléseket is tartalmazó sztrájkban politikai véleménynyilvánításnak, ezáltal védendő tulajdonságnak minősült, így a felperes a perben az okozott hátrányt, a munkaviszonya megszüntetését, valamint védendő tulajdonságát valószínűsítette.

[52] Az Ebktv. 19. §-a alapján ezért a perben az alperesnek a védendő tulajdonság és a munkaviszony megszüntetésével okozott hátrány közötti okozati összefüggés hiányát, avagy azt kellett volna igazolnia, hogy az adott esetben nem történt diszkrimináció (4/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 1. pont). E kimentéses bizonyításnak az alperes nem tudott eleget tenni, így a Pp. 265. § (1) bekezdésébe foglalt bizonyítási érdek szabálya szerint a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének következményeit viselni köteles.

[53] A felperesnek a perben a védendő tulajdonsága és az okozott hátrány valószínűsítése mellett csupán állítani kellett az okozati összefüggés fennállását, azonban a felperes - a bizonyítási érdekét meghaladóan - e körben kifejezetten hivatkozott arra, hogy a munkáltatói intézkedés indokát a 2020. november 25-én tartott megbeszélésen elhangzottak is igazolják

[54] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében másodlagosan e felperesi állítás körében, a Pp. 279. §-nak megsértésére, a bizonyítékok okszerűtlen, iratellenes értékelésére hivatkozott.

[55] A mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott. A Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására kivételesen abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (BH2012.179.). Önmagában tehát a bizonyítékok mérlegelésének a kérelmezőre sérelmes eredménye nem lehet a felülvizsgálati kérelem alapja. Akkor sincs lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő

következtetés is levonható lett volna, kizárólag az minősíthető kirívóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.II.).

[56] Az ítéltábla a jogerős ítéletében a fenyegetés körében helytállóan vonta értékelési körébe a kancellár 2020. október 4-én, az ellenkérelem mellékleteként csatolt levelét, amely 2020. október 7-ig adott határidőt a sztrájk befejezésére és a tárgyalások megkezdésére. tanúl tanúvallomása az alperes érvelésével szemben alátámasztotta, hogy november 25-én valamely vezető részéről elhangzott egy kijelentés arra nézve, hogy aki a november 25-i találkozón nem vett részt, annak megszüntetik a jogviszonyát. A tanúvallomás valóságát alátámasztja az a tény is, hogy még aznap, így a felperes részvétele nélkül megtartott ezen munkaértekezlet napján az alperes megszüntette a felperes munkaviszonyát. Ebből következően nem annak volt jelentősége, hogy konkrétan tanúl tanúvallomásában szereplő kijelentést ki tette, az a munkáltató jogkör gyakorlójától vagy más vezetőtől származott-e, hanem elsődlegesen annak, hogy a valamely vezető részéről elhangzott kijelentésnek megfelelően a felperes munkaviszonyát azonnal meghozott intézkedéssel még aznap megszüntették.

[57] A speciális bizonyítási szabályok alapján tehát az alperes sikerrel nem bizonyította, hogy a felperes védett tulajdonsága és a hátrány, vagyis munkaviszonyának megszüntetése között nem áll fenn okozati összefüggés, a kimentésre irányuló bizonyítás nem vezetett eredményre, így a felperes másodlagos keresetének helytadó jogerős ítélet nem volt jogszabálysértő.

[58] A fentiekre tekintettel az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen, ellentmondásoktól mentesen értékelték, annak felülbírálatára az alperesi érvelés alapján nem volt lehetőség.

[59] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[60] A peresztes alperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének, valamint a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás illetékének megfizetésére.

[61] A Kúria tájékoztatja az alperest, hogy

- az illetéket az állami adó és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie,
- az illeték megfizetése a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé,
- a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a kúriai ügyszámot, és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[62] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[63] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró